

Трагично сведочанство

Скулптуре Матије Вуковића у Галерији ликовне уметности — Поклон збирци Рајна Мамузића у Новом Саду

Након грандиозне ретроспективне изложбе у београдском Музеју савремене уметности, крајем прошле године, која је по многима представљала прво озбиљно вредновање богатог опуса вајара Матије Вуковића (1925—1985), избор кључних дела из ове поставке налази се пред новосадском публиком у Галерији ликовне уметности — Поклон збирци Рајка Мамузића. Већ овлашићи поглед на изложбу, коју чине 23 скулптуре, неколико цртежа и фотографија споменичкима дела, говори нам о стваралачкој личности исконске снаге и живе имагинације. Смењују се ту усковитлане фигуре људи и животиња, портрети са наглашеним гримасама, експресивне трансформације природних

форми где су напони маса доведе том, али и застрашује гледаца и зобличеним удовима и изразом на лицу.

Студије патње и бола

На изложби пратимо Вуковића у стваралаштво од раних педесетих година па до осамдесетих година. Круг се отвара „Рањеником“ из 1952/53, да би обухватио „Лабудову смрт“ из 1961/62, „Рањеника на коњу“ 1964. сцене пуне патње и бола. Лице „Аса“ и „Логораша“ готово су идентични у деформисаној физиономији, глава Његоша изражава дубоку замишљеност или и резигнираност. „Мојсије“ и „Стрелјани“ су уметником имагинацијом претворени у амфорне масе, док „Перун“ изражава изузетну снагу, наглашену видљивим скелетом.

Матија Вуковић: „Бизон“, 1956

Вуковићеви „Бизони“ носе ипак највише елементарне силине и барокности форме. У леђима лучно извијени, они стреме у вис, но бес помоћно су спутани земљином тежом. Вајајући животињске форме, аутор налази највише могућности да искаже свој уметнички кредо — покрет и неочекивану силику у споју са трагичном усамљеношћу и патњом јединке.

Скулптуре „Скица медведа“ и „Лав“ из 1980. садрже све одлике Вуковићевог непосредног поступка, доносећи у овој деценији и једну нову особину — колорит. Да би потенцирао експресивност својих скулптуралних облика, Вуковић је прибегавао њиховом патинирању са наглашеним богатством нијанса: златне, смеђе, зеленкасте, па чак и плаве боје („Медуза“ 1979).

Самосвојан опус

Матија Вуковић свакако доста дугује својим узорима из светске и југословенске баштине: Родену, Микеланђелу, Менитровићу. Али његова снага огледа се баш у томе што се још од својих школских дана, педесетих година, када највише ове великане студира, отрпе од њих и креће својим путем. На тај начин он се равноправно мери са њима и слободно га можемо ставити уз њихов бок.

Југословенско вајарство је у Вуковићу добило изузетну стваралачку личност, увек неспутану и неочекивану. Његова дела сведоче о унутрашњим борбама које је аутор водио на плану судара митологије и реалности која га је окруживала. Он је нашао свој карактеристичан рукопис да дилеме и нездовољства искаже свима нама, жељећи да лепи сопствена сазнања. На тај начин обогатио је нашу уметничку баштину својим бисерно чистим и самосвојим опусом — сведочанством за булавиност.

Andrej Tišma